

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSEINSKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Jerzy Ciemniewski
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

Warszawa, dnia 22 grudnia 2009 r.

61.800/2009/AB/AP

Szanowny Pan
Andrzej Janecki
Prokuratur Okręgowy w Warszawie
ul. Chocimska 28
00-791 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Prokuratorze,

Do Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka ze swoją sprawą zwrócili się Panowie [REDAKTED] oraz [REDAKTED], będący odpowiednio: prezesem i członkiem zarządu [REDAKTED].

Pod koniec października 2009 r. w kilku miejscach w Warszawie, w tym w pobliżu miejsc zamieszkania [REDAKTED] i [REDAKTED] nieznani sprawcy rozwiesili plakaty przedstawiające ich wizerunki o wymiarach 30 x 30 cm, opatrzone napisem o treści: „Czułość Warszawski Komitet Społeczny ostrzega: uwaga, pedofil. Prosimy obywateli o zachowanie ostrożności. Osobnik może być agresywny, Pomóż nam i sobie! Zobaczysz. Dzwon! 22 453 30 01”. Rozklejenie plakatów w sąsiedztwie miejsc zamieszkania wywołało u obu pokrzywdzonych realne poczucie obawy o bezpieczeństwo swoje jak i członków ich rodzin. Czyn ten miał dla nich również wybitnie poniżający charakter.

W dniu 26 października 2009 r. [REDAKTED] złożył w Komendzie Rejonowej Policji Warszawa VII zawiadomienie o popełnieniu przez nieznanych sprawców przestępstw z art. 190 § 1 k.k. oraz 212 § 1 k.k.

W dniu 19 listopada 2009 r. asesor Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga Południe – [REDAKTED] na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umorzyła dochodzenie w sprawie kierowania grózb karalnych pod adresem [REDAKTED] nie dopatrując się w powyższym czynie znamion czynu zabronionego (sygn. akt I Ds. 1745/09/5). W tym zakresie asesor Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga Południe stwierdziła, iż „groźba powinna dotyczyć popełnienia konkretnego przestępstwa, stypizowanego w kodeksie karnym lub innych przepisach. W sytuacji, gdy nie można stwierdzić do jakiego przestępstwa miałyby dojść, trudno mówić o odpowiedzialności z art. 190 § 1 k.k.”

Natomiast w zakresie czynu wymienionego w art. 212 § 1 k.k., asesor Prokuratury Rejonowej dla Warszawy Praga Południe uznała, iż doszło do popełnienia przedmiotowego przestępstwa.

Jednakże z uwagi na okoliczność, iż powyższe przestępstwo ścigane jest z oskarżenia prywatnego, a interes społeczny nie wymagał kontynuowania ścigania z urzędu, należało dochodzenie umorzyć. Wskazała przy tym, iż „warunki i właściwości osobiste pokrzywdzonego wskazują, że może on ewentualnie zrealizować odpowiedzialność Marka Sawczenko za ten czyn samodzielnie, bez ingerencji prokuratora” (Postanowienie Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga Północ z dnia 19 grudnia 2009 r. o umorzeniu dochodzenia, sygn. I Ds 1745/09/5, s. 2). Należy przy tym zauważyć, iż w powyższym postępowaniu nie została wskazana ani jedna osoba, która dopuściła się rozwieszenia przedmiotowych plakatów. [REDAKTION] nie zna powodów wskazania w powyższym postanowieniu osoby Marka Sawczenki (osoba ta pojawia się dopiero w postanowieniu z 19 listopada 2009 r.), jako sprawcy przedmiotowego przestępstwa. Zawarcie tej wzmianki w postanowieniu z dnia 19 listopada 2009 r. należałoby uznać zatem za oczywistą omyłkę pisarską.

W związku z powyższym, Helsińska Fundacja Praw Człowieka nie podziela zasadności postanowienia z dnia 19 listopada 2009 r. o umorzeniu dochodzenia. Przede wszystkim nie sposób zdaniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka podzielić argumentu o tym, iż interes społeczny nie wymagał w tym przypadku kontynuowania ścigania z urzędu. Należy zwrócić uwagę, iż dochodzenie nie doprowadziło do wskazania osób, które rozwiesiły zniesławiające i poniżające [REDAKTION] oraz [REDAKTION] plakaty. Zatem [REDAKTION] będąc osobą prywatną, z uwagi na dyspozycję zawartą w art. 487 k.p.k. nie może wnieść prywatnego aktu oskarżenia, a tym samym skutecznie zabiegać o ochronę swojej prywatności i naprawę nadszarpniętego przestępstwem wizerunku. Co prawda [REDAKTION], również zniesławiony treścią powyższych plakatów, w dniu 6 listopada 2009 r. wystąpił przeciwko jednej z osób z prywatnym aktem oskarżenia, jednakże jego przekonanie co do sprawstwa tej właśnie osoby, opiera się jedynie na domysłach i przypuszczeniach związanych z faktem, iż wskazana w akcie oskarżenia osoba, pozostaje w sporze z władzami [REDAKTION]. Równie dobrze może się jednak w toku procesu okazać, że względu na brak wystarczających dowodów popełnienia przestępstwa zniesławienia przez osobę objętą prywatnym aktem oskarżenia, postępowanie nie doprowadzi do skazania sprawców przedmiotowego przestępstwa.

W tym kontekście Helsińska Fundacja Praw Człowieka chciała by zauważyć, iż w jej ocenie istnieją powody dla kontynuowania postępowania. Wynikają one przede wszystkim z okoliczności, iż ochrona sfery prywatnej obywateli jest pozytywnym obowiązkiem władz państwowych. Warto w tym zakresie wskazać na wyrok z 2 grudnia 2008 r. w sprawie *K.U. przeciwko Finlandii* (skarga nr 2872/02), w którym Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, iż państwo ma nie tylko obowiązek powstrzymania się od ingerencji w życie prywatne jednostki, ale także pozytywny obowiązek polegający na stworzeniu środków prawnych ochrony życia prywatnego jednostki również wtedy, gdy w grę wchodzi relacje między jednostkami. W szczególności władze powinny podejmować działania zmierzające do identyfikacji tożsamości jednostki naruszającej prywatność drugiej strony. Jest to tym bardziej uzasadnione kiedy jednostka nie jest w stanie sobie samodzielnie poradzić z tym problemem. Państwo ma swobodę wyboru tych środków, jednak skuteczne odstraszenie od popełniania poważnych przestępstw, gdy w grę wchodzi podstawowe aspekty życia prywatnego, nie będzie możliwe, gdy państwo pozostawi obywatela samemu sobie. Zatem organy ścigania powinny tak długo prowadzić postępowanie, dopóki sam pokrzywdzony nie będzie mógł wystąpić przeciwko konkretnym osobom z prywatnym aktem oskarżenia.

Warto ponadto wskazać, iż umorzenie postępowania bez wskazania osób odpowiedzialnych za rozpowszechnienie zniesławiających materiałów, utrwali w sprawcach powyższego przestępstwa poczucie bezkarności, które może skłaniać ich do sięgania po inne dolegliwe środki, ingerujące w życie prywatne [REDAKTOWANE] jak i [REDAKTOWANE]. Do poczynienia takich wniosków może w szczególności skłaniać okoliczność, iż od początku swojej działalności w strukturach [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE] są adresatami licznych uciążliwych zachowań ze strony środowisk kibiców. Jedynie dla przykładu należałoby tu wskazać na otrzymanie w lipcu 2009 r. przez [REDAKTOWANE] przesyłki zawierającej znieważające i wzbudzające w nim uzasadnioną obawę materiały. Dochodzenie w przedmiocie znieważenia [REDAKTOWANE] w ww. zakresie nie zostało wszczęte na mocy postanowienia Asesora Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście - Północ [REDAKTOWANE] z dnia 29 września 2009 r. (sygn. 4 Ds, 1236/09/V), z uwagi na brak interesu publicznego w kontynuowaniu ścigania z urzędu.

Z uwagi na powyższe Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić się z prośbą o rozważenie możliwości podjęcia przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie działań zmierzających do ustalenia sprawców przedmiotowego zdarzenia.

Z wyrazami szacunku,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
SEKRETARZ ZARZĄDU

Adam Bocharek

Do wiadomości:

- 1) dr Janusz Kochanowski – Rzecznik Praw Obywatelskich – Al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa
- 2) Ryszard Kalisz – Przewodniczący Sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, ul. Wiejska 4/6/8, 00-902 Warszawa
- 3) [REDAKTOWANE]
- 4) [REDAKTOWANE]
- 5) Prokuratura Rejonowa Warszawa Praga Południe – ul. Kamienna 14, 03 - 441 Warszawa
- 6) Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście - Północ - ul. Wiślicka 6, 00 - 114 Warszawa